

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., și de fie care publică-țiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în

Blașiú.

Anulú II.

Blașiú 30 Ianuariú 1892.

Numérulú 5.

Liberalismulú ca sistemú de guvernare.

(+) Statulú creștinú este unú mare lucru: e opera lui Dumneđeu, a lui Isusú Christosú și a naturei; este unú corpú viú, care are capulú seú, membrele sale, sufletulú seú, cari tóte lucrá pentru binele comunú. Tóte se légá unele de altele ca verigele unui lanțú și se unescú între sine, fără a se contopi, și se deosebescú fără a se separá. Fiesce care membru este la loculú seú și implinesce funcțiunile, cari Dumneđeu și natura i-le-au datú. Fiindú multámitú fiesce care cu sórtea sa, nu pismuesce sórtea celuilaltú. Fiesce care se jertfescé pentru întregú, și întregulú se jertfescé pentru fiesce care parte. Capulú nu desprețuesce brațulú, care-lú servece și scutesce, ér brațulú, care lucrá și se luptá, nu pismuesce ochiulú, cari ilú conducú. De-odată cu rínduelá cea mai bună domnesce pacea, pentru-cá pacea este liniștea ordinilú. Unú sufletú sănétosú într'unú trupú sănétosú, unú spiritú creștinú într'o constituțiune puternică: ast-felú este statulú creștinú.

Unú statú bine organizatú se póte aseméná și cu unú arbore puternicú, a cărui frunđe cadú neincetatú, dar își păstrează acela-și trunchiú, acelea-și ramuri, acela-și sucú și acelea-și rădécini. Ómenilú morú; dinastiile, familiile, instituțiunile, și obiceiurile naționale dăinuescú. Implántatú în páméntulú roditorú alú bisericei creștine, însufletítú de grafiá lui Dumneđeu, acestú arbore aduce

fructe prisosítore de viétá, și acopere cu umbra sa unú șirú nesfârșitú de némuri.

Statulú creștinú păstrează în unitatea sa trecutulú, viitorulú și presente și o mulțime de speranțe, cari suntú fiicele tradițiunilorú sale. Adevérata patrie însuflețescé pre toți fii, ce-i pórtá la sinulú seú maternú: pre sêraci și bogáři, pre regi și supuși, pre bărbați și femei, pre preoți și mireni. Toți suntú frați în Isusú Christosú, egalí înaintea lui Dumneđeu, egalí înaintea legilorú patriei.

Acéstá iconá ne-o dá publicistulú Maumigny despre adevératulú statú străbátutú de principiile religiunii adevérate. În iconá acéstá aflámú o societate bine aședată, o societate liberá și fericitá.

Cátú de fericiti amú fi noi, cândú în statulú nostru încá s'ar poté recunosce chipulú descrișú mai susú! Durere însă, cá acéstá fericire în timpulú de față nu ne este datú să o gustámú, și cauza acestei nefericiri trebuie să o cercámú în doctrina fatalá a liberalismulú falsú despre omnipotența statulú: doctriná aplicatá la noi până la consecințele sale cele mai absurde.

Trei puteri a stabilitú Dumneđeu în fiesce care societate perfectá: *puterea párintéscá*, care este menitá a continuá lucrarea Lui în ceea ce privesce crearea indiviđilorú; *puterea politicá*, care este chematá a conlucrá cu Elú la conservarea indiviđilorú și familiilorú; și *puterea religiósá*, care este menitá a con-

lucrá cu Elú la luminarea și sântirea indiviđilorú, familiilorú și națiunilorú.

Dintre aceste trei puteri tocmai puterea politicá a trecutú fórté desú preste marginile puse de Dumneđeu, ceea ce ne dovedescé însă-și istoria, care este povestirea luptei continue a libertáții indiviđului, familiei și religiunii în contra despotismulú.

Mai virtosú se vede acestú adevérú în istoria popórelorú necreștine și în istoria popórelorú moderne, cari s'au abátutú dela principiile religiunii creștine, ér în specialú în statulú nostru, unde guvernulú își arógá șie-și chiar și drepturile acelea, cari Dumneđeu le-a datú puterii párintéscé și puterii religióse, și abuzézá chiar și de drepturile și detorințele sale. Amú trece departe preste cadrulú unui articulú de điarú, cândú amú voi să ilustrámú acestú adevérú cu nenumératele esemple, ce ne stá la dispozițiune. Dintre aceste esemple vomú alege totúși vre-o câteva, ca să nu se dicá, cá afirmámú fără a probá.

Párintii au dreptulú naturalú datú de însu-și Dumneđeu, nu numai de a înmulți indiviđii, ci și de a se îngriji de crescerea lorú religiósá și moralá, până cândú aceștia suntú sub auctoritatea lorú párintéscá, cáci dacá párintii au dreptulú și detorința de a se îngriji de nutrirea trupulú fiilorú seí, cu atâtú mai virtosú au dreptulú și detorința de a se îngriji de nutrirea sufletulú prun-

Feuilleton.

Puté-se-va?

În anti din urmă s'a exprimatú din mai multe párti dorința, ca điva să se împartá în 10 césuri, césulú în 10 minute, minuta în 10 secunde, secunda în 10 terți, și de va fi lipsá, și mai departe. Dacá celealalte mészuri s'au pututú înlocuí cu mészuri đecimale, totú așa de bine s'arú poté înlocuí și césurile, minutele și secundele de până acuma cu césuri, minute și secunde đecimale.

Adevératú, cá césurile acestea arú fi cam lungi și mai cá s'arú apropiá de césurile Cámpenilorú sau chiar și de ale moșilorú, dar' cu atâtú mai bine, timpurile de acum și altfelú s'au democratice, în tóte voimú sau celú puținú strigámú, cá voimú să ne apropiámú de poporú. Și de nu într'altele, dar' în încálțé-minte la totú casulú ne apropiámú. Uitați-vé numai la pápucilú gálbulú al domnișorilorú de prin orașe, și-mi spuneti, unde trebuie încálțé-minte mai democratice sau mai de aproape înrudite cu opincile țéranilorú nostri.

Țéranulú nostru póte fi mándru, cá a atrasú asupra sa atențiunea lumilú culte, și

opinca lui și-a făcutú cale până și în salónele cele mai elegante.

Dar' și țara lucrá póte fi mângáiatá. „Țéranulú sau — pre românesce — opinca e talpa țérii,” și cu câtú vorú fi mai multe opinci, cu atâtú mai multe tálpí va avé țara și cu atâtú mai rădémátá va fi. Adevératú cá la câte unú rađémú, încálțatú în opincí domnesce, fi veđi prin urechi și mai cá l'ai poté suflá de pre pecióre, și cá íntilnesci și câte unú rađémú, ce și elú are lipsá de rađémú, dar' de *cavalerie* ușorá încá are lipsá țara.

Cassarea césurilorú, minutelorú, secundelorú vechi, și introducerea celorú đecimale s'ar' poté face chiar' și fără vészare de sânge, prin urmare mai ușorú și decâtú nisce alegeri parlamentare în Ungaria.

Nu au fără unmai să se íntélégá tóte statele, și să-și trimitá reprezentanți la unú congresú, care să státoréscá definitivú césurile, minutele, secundele și terțiile cele nóue, și să fabrice pentru fiesce care statú câte unú césornicú, care să arete timpulú după împártșirea cea nóuá.

Eú așí sta să-mi punú capulú, cá pre rotogolulú páméntulú nu ai gási nici unú cesariú — sau de vreți césornicariú, — care

să hotáreșcá resistința *passivá*, și să refuze a luá parte la lucrările congresulú.

Dacá e vorba de unú locú potrivitú pentru ținerea congresulú, acolo e Genf sau Geneva, Roma *cesarilorú*, e carea ar' primí pre membrii congresulú cu entusiasmulú adéncú simțitú și ușorú de íntélésú.

Greutáři s'arú poté ivi numai dacá amú voi, ca și restimpurile mai mari decâtú *o đí* încá să fie împártșite totú în câte 10 restimpuri mai mici. În locú de *septémáni* încá totú s'arú poté íntroduce *decemáni* sau restimpuri de câte 10 đile, și în locú de lunile atâtú de pestrițe de acum, luni de câte 10 *decemáni* sau 100 de đile, dar ar' fi réu cu *anulú*, cá ar' trebuí să fie de 10 luni sau 1000 de đile, érá sórele, dela care afirná lungimea anulú, cu greú credú, cá ne-ar' face plăcerea, ca de dragulú nostru să-și schimbe cursulú.

Sórele cu încápáșinarea sa îndérétnicá a pricinuitú și până acuma destulá batere de capú la ómení. Nici nu resare și nici nu apune tot-deuna în acela-și locú, cá vara részare mai spre méđá-nópte, iérna mai spre méđá-đi, și de pribegirea acéstá nici acum la bétánețe nu voescé să se lase.

cuoru sei cu invetaturile santei religii, si cu alte cunoscinte folositoare.

La noi insa guvernul nu ia in socotela acestu dreptu dumnezeescu datu parintilor, ci strabatendu in sanctuarulu familiei smulge de acolo pre prunci inca din leganu si le dicteza o crestere, nu cum le place parintilor, ci cum ii place lui, er parintilor le prescrie chiar si religiea, in care sa-si creasca prunci, fara a se lua in considerare, ca in tote statele din lume parintii sunt deplinu liberi, ca sa se intelega intre sine cu privire la religiea, in care sa-si creasca prunci sei.

Ast-felu s'a escatu unu conflictu acutu intre parinti ca putere domestica si intre guvern ca putere politica, care conflictu s'a manifestatu in cele mai vii proteste ale parintilor romani in contra proiectulu de lege despre asilele de copii si ale parintilor catolici in contra ordonantei ministeriale despre botezarea pruncilor nascuti din casatori mestecate. In acestu conflictu a fostu trasu si biserica, pentru-ca ea avendu misiunea de a pastra si a valida in societatea omenesca cele mai curate invetaturi despre drepturile si libertatile omenilor, nu a pututu remane indiferent in fata atacurilor indreptate in contra drepturilor puterii parintesci intemeiate de insu-si Dumnezeu.

Dumnezeu a datu bisericei, adeva puterii religioase, dreptulu si detorinta de a inveta pre tote poporele. Puterea religioasa in virtutea acestu dreptu divin a intemeiatu o multime de institute secundare si superioare, in cari tinerimea sa fie crescuta in spiritulu Evangeliei. Guvernulu insa a scosu si aceste institute de sub jurisdictiunea santei biserice, carea tocmai pentru acesta este silita sa desvolte o continua resistinta in contra puterii politice, care a trecut marginile sferei de activitate, confiscandu drepturile altora.

Dumnezeu a voit, ca statulu acesta

alu Ungariei sa fie constituitu din mai multe popore, cari tote au dreptulu naturalu de a-si pastra si cultiva limba lor proprie, institutiunile, obiceiurile si traditiunile lor nationale. Guvernulu nostru ca putere politica insa nu ia in socotela aceste drepturi neatacabile, nici nu-si aduce aminte de detorinta sa, ca pre aceste individualitati nationale sa le ocrotesca si ajute in desvoltarea lor, si sa nu lase pre nici una dintr'insele, ca sa impedece pre celealalte in exercitiulu drepturilor lor, ci din contra identificandu-se cu aspiratiunile nelegitime ale unei singure individualitati nationale, sacrifica cultura si desvoltarea mai multor nationale intereselor egoistice ale unu singuru poporu si ast-felu rapesce drepturile naturale ale mai multor popore din patrie. De aci s'a nascutu unu conflictu forte ingrigitoriu intre puterea politica si intre individualitatile nationale din patrie si mai cu sama intre cetatenii de nationalitate romana si intre auctoritatea politica.

Acestu conflictu si-a aflatu expresiune mai recenta in cele 6 puncte ale conferintei nationale dela 20 Ianuariu a. c. tinuta in Sibiu, ale carei urmasi inca nu se pot calcula.

Ast-felu pretutindinea in statulu nostru observamu o tendinta sistematica din partea guvernulu de a confiscu drepturile indiviilor, ale potestatii parintesci si a celei religioase, precum si drepturile singuraticelor nationale, si aceste drepturi a-le concentra in mana sa proprie sub pretecutu, ca prin acesta sa se intaresca statulu, pre care liberalii ilu considera de o persona, in care se concentreza si din care isvorescu tote drepturile, ce se exerciteza pre teritoriulu patriei. In locu insa, ca statulu sa se intaresca, vedemu, ca se intaresce numai guvernulu, si ast-felu ne trezim cu unu felu de despotismu constitutionalu, contra caruia pre tote terenele se desvoltu cea mai apriga resistinta ca in

contra celui mai periculosu invarosu alu drepturilor cetatenesci, nationale si religioase.

Ori unde insa exista unu ast-felu de conflictu cu puterea politica, pace, linieste si fericire nu pote sa existe. De aceea ar fi forte de doritu, ca guvernulu nostru catu mai curendu sa se intorca in teorie si in praxa la principiile crestine despre atributiunile si detorintele potestatii politice, si sa respecteze si sa faca si pre altii sa respecteze drepturile si atributiunile potestatii domestice, potestatii religioase, si ale nationalitatilor.

O constatare. — In zilele trecute s'a latur prin foile nostre faima, ca unu profesor de teologie din unu seminariu rom. catolicu, in care se afla si tineri Romani gr. catolici din provincia nostra mitropolitana, vorbindu despre limba rituala s'ar fi exprimat, ca limba magiara chiar asa pote fi limba rituala ca si cea romana. Nu scim, intru catu este sau nu adeverata faima acesta. Dacu insa este adeverata, si dacu respectivulu profesor a intelesu prin cuvintele sale, cumca in bisericile romanesce gr. catolice tinetore de provincia mitropolitana romanesca de Alba-Iulia limba magiara chiar asa pote fi limba rituala ca si cea romana, atunci a distu unu neadeveru, si ascultatorii lui romani de neadeveru voru ave sa-lu si considere. Santulu Scaunu Apostolicu a decretatu singuru si eschisivu limba romana de limba rituala pentru provincia mitropolitana de Alba-Iulia, si teologii romani gr. catolici din ori ce seminare, dacu voescu sa profeseze catolicismulu adeveratu, voru ave sa se tina de ceea ce a dispusu Santulu Scaunu Apostolicu, era nu de enunciatunile false ale vre-unu profesor de teologie cu capulu infierbentatu de utopiil sovuniste. Ne dore forte tare, ca catedrele sacre ale teologiei se potu profansa cu atari enunciatuni in favorulu unor idei sovuniste, cari numai catolice nu se potu numi. Catolicismulu adeveratu nu pote si nu-i este permis sa nutresca sovoinismulu nici unei natuni, ci chiar din potriv are

Traba lui, pribegesca, pana i-se voru rode calcăiele, dar' dacu odata pribegesce dupa o anumita regula, inca observe regula cu punctuositate militara. Dar' tocmai aci e buba; domni cei mari si dacu isi facu o anumita regula, totu nu se potu rabda, sa nu o mai si calce din candu in candu, aratandu, ca in putere le sta, sa o calce si sa o schimbe.

La inceputulu primaverii — candu ziua si noptea isu pre o forma de lungi — soarele resare oblu la resaritu. De aci incolo resare totu mai spre meda-nopte, si nu se opresce pana in 21 Iuniu, candu se intorce erasi spre punctulu, de unde ne reversase prima rada de primavara, numitu si *punctu de primavară*.

Din punctulu de primavară acuma ne vestesce sosirea si inceputulu unu anutimpu mai putinu poeticu si dragalasu, dar' cu atatu mai incarcatu cu totu felulu de roduri, inceputulu manosei tomne, — apoi plecă spre meda-di, si totu spre meda-di merge pana in 22 Decembre, candu er' plecă spre punctulu de primavară, si ziua incepe sa creasca era.

Dela inceputulu unei primaveri pana la inceputulu primaverii venitoare trecu 365 de zile, 5 ore, 48 minute si ceva mai bine de 47 secunde. Dar' anul viitoriu e mai scurtu, si urmasii sei totu mai scurti voru fi, catu preste unu vecu anul va fi cu mai bine de o jumetate de secunda mai scurtu, era cei ce voru trai pre la an. 2270, voru ave unii

fericirea, alti nefericirea, ca anul sa fie numai de 365 zile, 5 ore, 48 de minute si 45 secunde, va sa dica cu 2 secunde mai scurtu decum e acuma.

Sa fi slabitu in puteri betranulu nostru soare, inima-mi milosa nu ar' inceta, sa-lu compatimesca, dar' capritiile lui nebune imi starnescu greta si manie. Dela an. 2270 anii er' voru incepe sa creasca si voru cresce necontentitu, pana ce anul va ajunge sa fie de 365 zile, 5 ore, 49 minute si 4 secunde, asadară cu 19 secunde mai lungu ca celu din 2270.

Pre langa cele 365 de zile trecu si cateva ore, minute si secunde, pana ca soarele sa ajunga era la locul, de unde a plecatu. De ce nu s'ar' pute grabi, sa ajunga in 365 zile, sau dacu asa fi e pofta, sa marga mai a lene, mai intarzie nitelu, ca sa se plinesca si ziua a 366-a. Dacu de astadata ai inceputu anul in 1 Ianariu la 12 ore noptea, pre viitoriu poftimu si-lu incepe la 1 Ianariu dimineța la 5 ore 48 minute si 47 secunde, dupa aceea la 11 ore, 37 minute si 34 secunde s. a. m. d. Si totusi sa nu-ti perqi rabadarea!

Soarele e de vina, ca avem an de 365 de zile si an de 366 zile sau an viseți, candu Februaru pre langa cele 28 de zile ale sale mai capeta una pre de-asupra, cum se intimpla si in anul acesta.

Madame Luna inca are capritii de acestea. Dela o luna noua pana la luna

noua urmatore trecu 29 zile, 12 ore, 44 minute si 3 secunde. 29 de zile nu i-su destule, era 30 i-su prea multe. Masi remasi, ca dela luna va fi invetat si soarele, si cu tote aceste pre luna nu me potu supera; ea se tine de sexulu frumosu, si prin urmare multe trebuie sa i-se ierte. Dar' sa vina soarele si sa-si permita astfelu de capritii, acesta e nesuferitu.

Dar' soarele mai ca intrece in capritii si pre luna. Luna inca in totu atata timpu isi face toaleta si-si arata unu obrazu, apoi fața intraga si in urma numai celu alaltu obrazu, precandu soarele cate-va sute si mi de ani totu intarzie, apoi era grabesce, catu nici odata nu-i scii voea si nevoea. Bagu semă a inbetranitu, era unii betranii stau sa intruca in capritii chiar' si pre femei.

Restimpulu acela de 28, respective 29, 30 ori 31 de zile, la care fi dicemu o luna, fara indoiela dela luna balaiie de pre ceriu si-a capetat numele, si de cumva schimbările ei tineau 29 sau 30 zile intregi, astadi fiesce care luna ar' fi de 29 sau fiesce care de 30 de zile, era nu cum isu acuma, una de 28, altele de 30 si era altele de 31 de zile.

De nu era capritiosa frumoasa nostra luna, cornețulu ei subțire ne-ar' prevesti si astadi sfarsitul unu restimpu de 29 sau 30 de zile si inceputulu altu restimpu de totu atata durata. Asa insa si-a perditu pre cei mai multii adoratori, si numai Turcii si alti

să-lă combată ca pre isvorul discordiei, ală neluțelegerilor și ală înverșunării imprumutate între popor. Și prin alte țeri civilizate acosta o și face catolicismul adevărat. Dovadă suntă catolicii din Prusia, singurii, cari în parlamentul din Berlin s'au opus șovinismului germănu, care concepuse planul de a stîrpi pre Poloni. Dovadă sntă catolicii germăni din Cislaltania, singurii amici sinceri ai naționalităților și inimici declarați ai utopiilor pangermănistice. Și la noi? Numai la noi pôte degeneră în unii catolicismul până acolo, câtă de pre catedra adevărului să aducă jertfe utopiilor și șovinismului național și încă cu desprețuirea dispusăunilor Sântului Scaună Apostolică, autoritatea supremă în biserică.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Sântia Sa Pontificele a concesu cu datul 14 Ianuariu, ca noul primat ală Ungariei *Claudiu Vaszary*, deși nu este cardinal, să pôtă purtă insemnele demnității de cardinal, adecă purpura. Foile magiare, în frunte cu „Magy. All.” au fost lătitu scirea, că primatele ar fi fost creată cardinal. Scirea e a se rectifică în sensul de mai sus.

Consacrarea episcopescă a noului primat se va face în scurtă. Se afirmă, că în cestiunea înmatriculării pruncilor născuți din căsătoriile mestecate s'ar fi ajunsă între Roma și guvernul nostru la o înțelegere, și că soluțiunea de multă dorită se va publică în scurtă.

Roma.

Influenza bantue în totă Italia și în Roma mai alesu, secerându o multime de victime. Cardinalul-Vicară a publicat în urma acestei stări nefavorabile o dispensă generală dela ajun și post. Ordinațiunea Cardinalului-Vicară a fost comunicată tuturor episcopilor, pentru ca să o folosescă după prudența sa.

În zilele trecute s'au fost lătitu sciri forte îngrijitoare cu privire la sănătatea Sântiei Sale Pontificelui suprem. Scirile cele mai noue însă spre cea mai adencă bucurie a noastră ne spun, că Sântia Sa erăș se află bine deplin, și că dacă se cruță, o face din cauza timpului nefavorabil și schimbăcios.

Prin mórtea cardinalului Simeoni și Manning numărul cardinalilor reposați sub Pontificatul Preasântului nostru Părinte Leon XIII s'a urcat la 79. Sub Pontificatul Papei Pi IX, care a durat 31 ani, au repausat 120 cardinali. Sub Pontificatul actual decă relative au reposat cu multă mai mulți cardinal decătă sub celă trecut.

Germănia.

Noul arhiepiscop de Gnesen și Posen Dr. Flor. Stablewski a fost consacrat de episcop Duminecă în 17 a l. c. în catedrala din Gnesen. Consacrarea s'a îndeplinită cu pompă extraordinară. Actul consacrării l'a săvârșit arhiepiscopul principe de Breslau, Mgr. Dr. Kopp. Intronisarea noului arhiepiscop în Posen s'a întâmplat Miercuri în 20 a l. c. La stație așteptau sosirea Prelatului apröpe toți membrii aristocrației polone, a clerului și popor forte mult. Dela stație la catedrală noul arhiepiscop a mers într'o trăsura de gală trasă de șese cai, care a mai fost urmată încă de 120 trăsuri. Noul arhiepiscop a adresat credincioșilor săi o preafumösă pastorală, în care tracteză cu o iubire admirabilă despre drepturile și dörințele admirabile ale concetățenilor săi poloni față cu patria și față cu casa domnitöre.

Persia.

Din Teheran se anunță, că sörtea creștinilor din Persia e forte critică. O persecuțiune de creștin pare a se pregăti. Iritațiunea este îndreptată în

contra Anglesilor pentru monopolul de tabac, ce și-l'au câștigat dela guvern, și acum furia poporului se estinde la toți Europeii. Se dice, că un complot s'a descoperit și asupra vieții marelui vizir.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Alegerile s'au început în totă țera. Joi în 28 a l. c. au fost aleși 341 deputați, eră Vineri 30. Astăzi se aleg 12, mâne în 31 Ianuariu 2, în 1 Februariu 13, în 2 Februariu 6, în 4 Febr. 4, eră în 6 Febr. se va alege 1 deputat. Proporțiunea între deosebitele partide ale parlamentului s'a decisă Joi. Resultatele în acest moment încă nu ne sunt cunoscute, decătă numai în parte neînsemnată, și de aceea vom raportă cetitorilor în numărul proximu.

Proporțiunea între partidele vechiului parlament a fost următorea: 240 deputați liberali, 51 de partidul național, 77 independentiști, 18 patrușeci și optiști și 27 afară de partid. La acești mai suntă a se adauge 40 deputați din Croația.

Convențiile comerciale.

Casa de susă a parlamentului din Viena a debătut și a primit în ședința sa din 25 a l. c. convențiile comerciale. Asemenea s'au primit convențiunile și în Berlin și Roma. În 1 Februariu decă va intră în vigore nouă eră convenționistă.

Conflictul bulgaro-francesu.

Conflictul bulgaro-francesu, ivit din cauza espulsării țiaristului Chadourne de pre teritoriul Bulgariei, se pôte privi de aplanat. Bulgaria recunösce, că a comisă o greșelă de formă, fiindcă nu a comunicat decretul de espulsare în scris cu agentul francesu; de altă parte guvernul francesu, nu insistă

orientali mai iubitori de seculă frumosă l-au mai rămas credincioși. Turcii și Arabii și până în ziua de astăzi totă după lună calculează timpul. Anul lor stă din 12 luni de câte 29 zile, 12 ore, 44 minute și 3 secunde.

Față de biata lună amă fostă cu necruțare, precându caprițiile sörelui le suferimă cu multă răbdare.

Dacă putem trăi destul de bine și fără a socoti timpul după schimbările lunii, totă așa bine amă puté trăi, dacă timpul lamă împărți ast-fel și nu după mersul sörelui.

De multe ori se întâmplă, că luna nouă se ivesce pre la jumătatea sau capetului răstimpului numit cu numele ei, și pentru aceea lucrurile nostre nu se oprescu în mersul lor. De ce ar trebui să se oprescă, dacă anul ni-s'ar începe deodată cu primăvara, vara, toamna, ori în decursul acestora? Și modesta mea părere e, că nici chiar atunci nu ne-amă prăpădi, dacă ună ană s'ar începe iarna, celă alaltă primăvara, ală treilea toamna șcl.

Mai puțină supărare și decătă la alții ne-ar face noue, cari suntemă dedați, să începem anul cu 12 zile (dela 1900 voră fi 13 zile) mai în iarnă decătă cealaltă lume mai pripiată și mai neastimpărată, și ai căroră strănepoți de strănepoți și altfel voră ajunge să începă anul în meșu de primăvară, vară, și chiar și toamna.

Sörela e prea susă și prea departe, decătă să-l putemă regulă mersul după trebuințele nostre, dar și noi ar trebui să fimă mai ömeni, decătă să ne pörte de nasă ună betrănă caprițiosă.

Introducerea anilor, . . . zilelor . . . decimale ar fi ocaziune binevenită, ca să ne scăpăm de tirănia sörelui. Anul decimale ar stă din 1000 de zile și ar face câtă 2 ani și 9 luni de acuma. Și începându ună ană în driculă iernii, cum începemă anul noi și acuma, — dela toamnă în doi ani amă puté salută sosirea noului ană cu mustu clocotitoriu.

Schimbările înșirate ca ori ce înnoiri înțînire-ară și greutăți în cale, dar o voință tare răsbesce chiar și prin ziduri de piatră și codri neumblați.

Süntemă dedați, să ne uitămă la söre ca la ună isvor de binefaceri, ce ne revarsă căldură și lumină, și nu ne gândimă, că de n'ar fi drăguța de plöe, în zilele de vară milosul (?) söre ne-ar arde și frige bucatele sëmënate și lucrute ca atăta sudöre, nu ne gândimă că țerna numai de aceea ni-se arată mai mare, ca să vedă mai bine fețele nostre învinețite de frig.

Și chiar binefăcătoriu câtă de mare să ne fie, nu trebue să perdemă din vedere, că politica trebue să fie condusă de interese și nu de sentimente. În 1859 Napoleon III a vörsat șiröie de sânge francesu pentru Italia, și cu

töte aceste la an. 1870 Italia s'a aliată cu Prusia, inimicul de mörte ală lui Napoleon.

Încercături prea mari încă nu ară face nouele mäsuri de timp. Generațiunea de azi și-ar spune vrösta — în ani vechi petrecuți până la introducerea nouelor mäsuri de timp, și ani decimale numerați dela acosta introducere.

Dela bötänul Esculap încöce mulți medici și-au bötut capul, să afle lecă de întinerire, dar până astăzi înzadar. Însă de se voră introduce nouele mäsuri de timp, și se va dá voe, să ne socotimă toți anii în ani decimale, umerii nostri voră scäpă de mari povori, și vei vedé bötäni cărunți întörși la anii bărbăției ori chiar a tinereței, și îndreptându-și în susă capul plecat de atăta potop de an. Vei vedé moșnegi, și mai ales moșnege, obindă creșele, ce li-le-au brezdată pre față anii vechi, căci la vrösta, ce le-a croit nouă socötă, creșele ară fi prea timpurie.

Introducerea nouelor mäsuri de timp ne-ar scäpă de sub tirănia sörelui și prede-asupra ne-ar mai și întineri. Și ministrii de finanțe isteți, cum e și ală nostru, legându întinerirea de anumite tacse, ar puté adună comori pre sama țerii lor. Nu se potescedară profetică de a puté spune înainte, dela ce samă de ömeni ară intră tacsele cele mai multe.

mai multă asupra pretensiunii, ca lui Chadourne să i-se permită rentorcerea în Bulgaria. Și așa acum agentul Frânciei Lanel își va începe erăși comunicarea cu guvernul bulgar.

Frânci.

Parlamentul francesă, care de un timp încôce a fost de totu' serios, în 19 a l. c. eră a datu' doveđi, că scandalele nu pôte să le încunjure. Anume în ședința din ziua amintită a fost o bătaie între deputați, care numai în crîșme își pôte afla séménu. Scandalul l'a provocat deputatul boulangist Laur prin aceea, că a ăisă despre ministrul Constans, că este un omă compromitat. Acesta din urmă a ajuns într'o furie așa de mare, cătă a alergat la tribună și a datu' lui Laur un pumn în față. Știnga a aplaudat curajul ministrului. Ședința firesce că a fost închisă numai decătă. Acum după închiderea ședinței a urmat bătaea cea adeverată. Republicanul Delpech a datu' boulangistului Castelin un pumn în față. Boulangistul Bondeau s'a certat cu un ăiaristă, care l-a ras nisce păm. Pre coridore s'a continuat bătaea. Curios în lucru e, că opiniunea publică aprobă procedura lui Constans, aflând într'insul un omă energic și curajos.

Corespondințe.

Diocesa Gherlet, 15 Ian. 1892.

Domnule Redactor!

Ecă un altă ană perdată în întunecul trecutului. Și cătă de lute a mai sburată. Așa ne petrecem; vieța noastră curge, curge ca un rîu; trecutul nu e mai mult decătă un vis, fuge presentele și se rostogolesce în adăncurile trecutului; viitorul nu va îmbrăcă o altă natură și va dispără

Așa și numai așa s'ar' poté introduce nouăle măsuri de tēmpu.

O altă cale, ce ne-ar' mai poté stă la îndemână, e împreunată cu greutăți, ce anevoe s'ar' poté învinge. Puțină îm pasă cătă de lungă va fi anul și cătă de lungă vor fi césurile, — lucrurile, mele mi le voi sci eu întocmi, ca să nu se bată în cap cu anii și cu césurile cele nouă, dar' de ăi tsă legat cu mai multe legături. Aprôpe jumătate din rēstimpul de 24 césuri, e destinat pentru somn și odichnă, eră când ar' fi vorba de apărarea neștirbită a unor drepturi atăt de însemnate, o lume întregă s'ar' ridică împotriva a orice înnoire păgubitoare, și eu încă nu aș întârđi să me alătură la cei din șirurile prime.

Nôptea urmăză după ăi, și ăia vine după nôpte, fie pentru-că sôrele totu' în 24 césuri face un încunjur în jurul pământului, fie pentru-că pământul se învêrte în jurul osiei sale, cum am început să credem de câteva vécuri încôce.

Pre sôre cine să-lă întetescă în calea sa, sau cine să-lă pună pedeci în mersul se? Sau de se învêrte pământul și noi dimpreună cu el, putē-vom face, ca hora, în care ne pôrtă, să fie mai repede sau mai trăgănată, și prin urmare ăia cu nôptea mai scurtă sau mai lungă de 24 césuri? O flueră sau ceteră mălestră se pare a cântă de vécuri, și până va cântă, pământul va continua hora sa neună cu totu' ce pôrtă în spinare, și noi vrēndă nevrēndă trebuie să ăinem tactul.

asemenea. ăile, luni, an se grăbesc, se rostogolesc ca valurile. Încă câteva clipite, și totul va fi sfârșit. Amă pășit deja în un ană nouă, pre carele și DTale și tuturor cetitorilor „Unirii” și în scurtă tuturor înduratul Dumneđeu să ni-lă concedă bună, liniștită și pacinică. Pacinică! Așadară fără necasuri și ostenele? Nu se pôte! Pacea noastră are să fie în multă răbdare, în multă ocupațiune, în multă lucru. Și dacă este ertată a prevedé din cele trecute lucrurile viitoare, putem ăice, că nu ne vor lipsi ocaziunile de a ne deprinde puterile nostre, nu ne va lipsi ocupațiunea și lucrul. Pacea și liniștea noastră nu are și nu trebuie să fie pacea lenșilor și a trândavilor, ci în mângăerea consciinței, că amă făcut destulă detorințelor nostre. Decă nu putem pretinde altă pace, după ce vieța noastră pre pământ e o ostire continuă. În înțelesul acesta aruncând o privire la trecut putem noi ăice cu mulțămire, că anul, ce a apus, a fost pentru noi un ană de pace? Fiesce care cerceteze și véđă, că ore nu trebuie să îndrepte ceva, pentru ca anul nou să-i fie pacinic? Cătă bine nu pôte face un preot în decursul de un ană! El pôte fi folositor ca sôrele și pôte face binele, ce-lă face sôrele într'un ană. Câte suflete nu pôte răpi din ghiarēle iadului, pentru a-le pune în mâinile Mântuitorului, căruî atăta l-au costat! Câte scandale și abuzuri nu pôte delătură! Câte nedreptăți nu pôte descoperi! Câte lacrimi nu pôte șterge! Câte sfaturi bune și îndrumări nu pôte dá! Câte plântă fragede nu pôte îndreptă de timpuriu pre calea mântuirii! În scurtă cătă bine nu pôte face biserice și națiunii, și astfel de cătă pace nu se pôte bucură el pre pământ și cătă mărire nu-și pôte câștigă pentru eternitate! Multă, forțe multă bine putem face în ăilele unui ană! Însă noi cum amă petrecut, cum amă întrebuintat ăilele anului apus? Ele au sburată. Oh! cătă timp amă perdată fără folos; acel timp, ce ni-lă fost dat Dumneđeu spre a lucră pentru binele biserice și națiunii, pentru binele nostru, ală confrăților nostri și ală credincioșilor! Nu ne-a stăpănit în mare parte nepăsarea față de interesele și detorințele nostre sante? Nepăsarea, această buruiănă face nefolositoare și netrebnice talente și capacități de cele mai alese. ăilele anului au trecut, au sburată; barem de s'ar' fi îngropat cu dînsele și neglijința noastră și neimplinirea detorințelor nostre! Dar nu, căci pre când ăilele sbôră, faptele nostre își leau loc în eternitate. Fapta bună va fi un merit pentru eternitate, cea defectuoasă va micșoră meritul în eternitate; și cea rea, de nu va fi ștersă prin pocăință, va causă o eternitate de torturi, căci ce vom fi séménat, aceea vom și seceră.

Ne rămâne totuși un mijloc spre repararea trecutului, rescumpărândă adecă timpul, lucrând pre viitor cu puteri îndoite. Îmbrățișândă acest mijloc eu cred, Dle Redactor, că anul nou va fi pentru noi un ană de pace. Creștinii cei vechi, când se saluta și își doria un început de ană bună, își ăiceau împrumutat: *Să fi mai bună, să devă mai bună (Melior sis, melior fias)*. Etă cum ne vom poté promite, încă la începutul se, fericit și pacinic anul nou: făcându-ne și devenindă mai buni, decătă cum amă fost până acum, făcându-ne omeni noi. ăice proverbiul, că tôte lucrurile nouă

placū. Ne bucurăm, când vedem mode nouă; ne bucurăm, când vedem, că se renoesce câmpul; însă-și natura invetă pre șerpi, să se renoesca depunendă îmbrăcăminte cea veche, și pre paseri, să se invelēscă cu pene nouă. Va fi bună și pacinică, va fi de sigur, anul, în carele amă intrat (fără de a sci, că ajunge-vom, să-i vedem capetul,) dacă ne vom înnoi și noi, și dacă noutatea, ce ne e atăt de plăcută, o vom esperia în noi înși-ne: *renovandu-ne*. Va fi, de sigur va fi, când desbrăcăt de nepăsare și de egoismă ne vom îmbrăcă cu iubire și zel pentru interesele comune ale biserice și ale națiunii și cu abnegațiune de sine gata a alergă acolo unde cere lipsa și a concurge cu mijlocele, de cari dispunem la apărarea acelora-și interese. Alta ar fi, cred eu, activitatea noastră, când amă cugetă adese-oră la sentința: Totu' pomul, carele nu aduce fructă bună, se va tăia și se va pune pre foc. Nu e vorba de pomi materiali, ci de omeni numiți de cătră Clemente Alesandrianul *plântă ceresc*; nici nu e vorba de plântuțele cele fragede, adecă de copii, cari încă nu fac fructe; ci e vorba de arbori. Și nu unul sau altul, ci toți arborii fără deosebire, toți trebuie să facă fructe proporționate statului lor, căci nu este în via Domnului vre-o plântă, care ar trebui să facă numai umbră. Toți așadară trebuie să aducem în continuu fructe bune. Nu e destul, ca fructele nostre să fie multe: trebuie să fie bune. Dară nu e destul, să nu aducem fructe rele, adecă să nu facem rău, ci trebuie pozitiv să facem fructe bune. Și servitorul cel osendit, pentru-că a lăsată fără de câștig talantul, n'a făcut vre-un rău pozitiv, căci n'a furat; însă n'a făcut bine, pentru-că nu l'a întrebuintat, și chiar această neglijință a fost rea și a fost pedepsită. Să lucrăm decă spre mărirea bunului Dumneđeu după puterile nostre, ca nisce ostași buni ai lui Christos, neuitând însă nici odată, că bună înțelegerea și conlucrarea în aceea-și direcțiune oțelesce puterile lucrătoare și le asigură reușita. Și din acest punct de vedere cine va prețui din destulă adunările preoțesci? Dar despre aceste doră mai târđi. Gat, Dle Redactor, dorindă tuturor ană nouă bună și fericit în Domnul, după datina strămoșilor nostri, ăicendă: *Să fim mai buni, să devenim mai buni!*

Salutare!

Corespondentul.

Dare de sémă și mulțămিতă publică.

(Continuare.)

Lista Nr. 4. Colectante: Dr. Jacobu Maioră medicu Lugos, 2 fl. — Victoru Mihalyi Episcopu 5 fl. — Mihailu Perianu, secretariu, 1 fl. — Achimescu, majoru 1 fl. — Mich. Désan, not. p. reg. 2 fl. — Ștef. Moldovanu, prepositu, 2 fl. — Andr. Liviu, canonicu, 1 fl. — Petru Popu, canonicu 1 fl. — Fabiu Rezey, adv. 2 fl. — C. Brediceanu, adv. 1 fl. — Selagian D., adv. 1 fl. — Grozescu Vincențiu, prot. gr. cat. 1 fl. — Valeria Popoviciu 1 fl. — Iuliu Rațiu, capelanu, 1 fl. — B. Densușanu, canonicu, 1 fl. — Dr. Dem. Florescu, protonotariu opidanu, 1 fl. — Ștef. Antonescu, președ. la sedria orfan. cottenșă, 1 fl. — Jacobu Popescu, asesoru la sedria orf. 1 fl. — Dr. Ales. Orosz adv. v. not. 1 fl.

Suma 27 fl.

Lista Nr. 5. Colectante: P. O. D. Ioanu Moldovanu, protopopu, Cătina, 3 fl. — Basiliu Calianu, preotu, Lumpardu 1 fl. — Ales. Bărbulescu, preotu, Sân-Mihailu, 50 cr. — Petru Rusu, preotu, Chiciudu, 1 fl. — Ales. Lupanu, preotu, Silvașulu de câmpie, 40 cr.

— Ștefan Colceriș, preot, Dămbu, 20 cr. — Ioan Micu, paroh, Șermășeu, 1 fl. — Costantin Rusu, preot, Șermășeu mare, 50 cr. — Simeon Pintea, preot, Balda, 50 cr. — Ioan Peteanu preot, Cistelec, 40 cr. Simeon Popu, paroh, Năoiu, 1 fl. — Ioan Bozacu, cooper. paroh., Sâmbotelec, 1 fl. Suma 10 fl. 50 cr.

Lista Nr. 8. Colectante: Ștef. Crișanu, învățător, Teușu, 1 fl. — Societatea foștilor granițeri 5 fl. — Ștefan Belacu, proprietar, 50 cr. — Ștefan Rațiu, proprietar, 50 cr. — Popa Pavelu, proprietar, 50 cr. — Gavril Rațiu, proprietar, 50 cr. — Lucaci Iacobu, proprietar, 50 cr. — Gregori Belanu, proprietar, 50 cr. — Iacob Popu, proprietar, 50 cr. — Gregori Popu, proprietar și cantor gr. cat. 50 cr. — Ioan Teusanu, proprietar, 50 cr. — Vasiliu Rațiu, proprietar, 1 fl. — Samuel Löwe, ospetariu, 1 fl. Kraft Sandor, 20 cr. — Salamon Lévi, proprietar, Turi, 30 cr. Suma 13 fl.

Lista Nr. 11. Colectante: Iuliu Vlăduțu, Turda, 1 fl. — Ioan Petricu, adv. 1 fl. — Dionisiu St. Șulutu, 1 fl. Suma 3 fl.

Lista Nr. 12. Colectante: P. O. D. Vasiliu Hossu, protopop, M.-Vásárhely, 1 fl. — Basiliu F. Saltechi, paroh, in Bardoșu 1 fl. — A. Onaci, jude la tablă, 1 fl. — Dănilă Fogarasi, jude de trib. 1 fl. — M. Papp Gridanul, jude in pen. 1 fl. Ioan Mezei, jude la tablă, 1 fl. — Iosif Popu, jude la tablă, 1 fl. — N. Măneguțu, protopop gr. or. 1 fl. — Ant. Stoica, jude la tablă, 1 fl. — Filip Popu, preot, Bandu, 1 fl. Suma 10 fl.

Lista Nr. 18. Colectante: M. O. D. Nicolai Nestor, adm. protopop. Orăștie, 1 fl. — Iosif de Orbonașu, pretor, 1 fl. — Leontina de Dobó 1 fl. — Nicolai Popoviciu, protopop gr. or. 1 fl. — Victoria Erdélyi 1 fl. — Nicolai Vladu, farmacist, 1 fl. — A. P. Bărcianu, primu contabilu la „Ardeleana,” 1 fl. — Petru Belleu alu doilea contabilu la „Ardeleana,” 1 fl. — Dr. Ioan Mihu, adv. 2 fl. — Alesandru Nemes, jude reg. cercuial, 1 fl. — Simeon Corvinu primu curatoru bis. 1 fl. — Ilie Cristea, învățătoru directoru gr. or. 1 fl. — Ioan Lăzăroiu, comerciant, 1 fl. — Domnișora Ernestine de Tăgel 1 fl. — Dr. Ioan Popu, medicu de regimentu 2 fl. Suma 17 fl.

Lista Nr. 19. Colectante: Ștefan Radicu, protopop gr. cat. Petroseni, 1 fl. — Mihailu Bociatu, subnotariu, Vulcanu, 1 fl. — Ilie Zugravu adm. paroh., Uricani, 1 fl. — Ioan Dima, comerciant, Lupeni, 2 fl. — Simeon Zehanu, teol. abs. învățătoru, Lupeni, 1 fl. 50 Iosif Logaru, ingineru, Lupeni, 2 fl. — I. Hajek, directoru de munți, Lupeni, 3 fl. — Anatyaevoszki Iosef 1 fl. Suma 12 fl. 50

Lista Nr. 22. Colectante: Georgiu Maioru, învățătoru, Reghinulu sas. 35 cr. — Patriciu Barbu, adv. 2 fl. — Severu Barbu, contabilu, 1 fl. — Absolonu Todea, adv. 1 fl. Dr. Alesandru Ceusanu, medicu, 1 fl. — P. Uilacanu, protopopu, 1 fl. Suma 6 fl. 35

Lista Nr. 23. Colectante: Iovu Băbuțu, cooperatoru, Bucium-șesa, 1 fl. — Iosif Ciura, parohu, 2 fl. — Ioan G. Macaveiu, primariu, 1 fl. — Nicolai Ionuțu propriet. de mine, 1 fl. — Ioan Davidu Drăganu, propriet. de mine, 1 fl. Avironu Macaveiu, propriet. de mine, 1 fl. — Vasilie Davidu, propriet. de mine, 1 fl. Suma 10 fl.

Lista Nr. 24. Colectante: P. O. D. Simeon Micu, protopopu, Alba-Iulia, 2 fl. — Ioan Botha, economu, 1 fl. — Florianu Rusanu, parohu, 1 fl. — Alesandru Velicanu, adv. 2 fl. — Basiliu Medrea, comerciant, 1 fl. — Ioan Coșeriu, adv. 1 fl. Suma 8 fl.

Lista Nr. 25. Colectante: Alesandru Ciura, parohu, Abrudă, 1 fl. și portulu postalu. — Anna Gall, presidenta reun. fem. rom. 1 fl. — Georgiu Mogoșu, capelanu 1 fl. — Iosif Crișanu, adv. 1 fl. — Visa Iános, propriet. 1 fl. — Victoru Barițu 1 fl. — Mihailu Cirlea 1 fl. — David Samu, comerciant, 1 fl. — N. Lobonțu 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 26. Colectante: Ioachim Frențu, preot, Reșița montană, 1 fl. —

Georgiu Nicolaeviciu, comerciant, 3 fl. — Iosif Baltezanu, oficiant, 2 fl. — Alesandru Crenianu, directoru la cassa parsim. 2 fl. — Petru Broșteanu, ampoiatiu, 2 fl. — Lucretia Frențu, învățătoare, 2 fl. — Georgiu Bălanescu, jude com. 3 fl. — Davidu Terfelogă, preot, gr. or. 1 fl. — Iuliu O. Vuia, notariu cerc. 2 fl. — Ioan Perianu, ampoiatiu 1 fl. — Petru Perianu, ampoiatiu și curat. prim. la bis. gr. cat. 1 fl. Suma 20 fl.

Lista Nr. 29. Colectante: Iosif Albonu, provisoru, Tritulu de susu, 1 fl.

Lista Nr. 32. Colectante: Georgiu Trăilă, parohu gr. cat. Temișoara, 2 fl. — Ioan Vulcanu, protopopu gr. cat. in pens. 1 fl. — Alesandru Dudușcă, zidariu, 50 cr. — Ștefan Belescu, 20 cr. — Ioan Miculescu 10 cr. — V. Beluțanu 20 cr. — Ales. Năclășanu 20 cr. — G. Ardeleanu 1 fl. — I. Radneamțu 20 cr. — G. Iov 50 cr. — Lucretia Argane 50 cr. — M. Popu 50 cr. Suma 6 fl. 90

Lista Nr. 38. Colectante: Vasiliu Iorgovanu, comerciant, Ticovanulu mare 1 fl. — D. . . . ?, preot, 40 cr. — Simeon Frențu, comerciant, 20 cr. — Avramu Purecu, economu, 20 cr. — Iuliu Birotu, învățătoru, 30 cr. — George Stanca, economu, 30 cr. — Vasiliu Lezas, comerciant, 50 cr. — Hări Alpeanu, notariu, 30 cr. — Ioan Stoina, economu, 50 cr. — Nicolae Belone, comerciant, 30 cr. — Nicolae Stanca, economu, 40 cr. — Sofroniu Pascu, preot, 50 cr. — Pavelu Zarafe, economu, 30 cr. — Nicolae Vuia, economu, 50 cr. — Iosif Stoina, economu, 1 fl. Sofroniu Gața, învățătoru 40 cr. — Simeon Popa, economu, 50 cr. Suma 7 fl. 60

Lista Nr. 40. Colectante: Gavrilu Ardeleanu, notariu cerc. Galșa, 1 fl. 30 cr. — Nicolai Buftan, candidat de notariu, 1 fl. — Georgiu Draga, învățătoru gr. or. 30 cr. — Ștefan Petroviciu (Șiria) 1 fl. — Georgiu Lida, notariu (Șiria) 1 fl. — Vasiliu Zsiros, parohu (Șiria) 1 fl. — Aureliu Tădiu, adjunctu notariulu (Cinteni) 40 cr. — Detranela Iancu, preotă (Cinteni) 1 fl. — Maria Borgan, mărit. Ardeleanu, notăresă, 1 fl. — Veturia Ardeleanu 50 cr. — Cornelia (Neli) Iancu 50 cr. Suma 9 fl.

Lista Nr. 41. Colectante: Basiliu Lupescu, proprietariu, Roșu de Secașu, (a participatu și la balu, veđi lista balulu nr: 7). — Ioan Deacu, parohu, 1 fl. — Ioan Munteanu, propriet. 50 cr. — Gulăcy Iosif, (Ohaba) 1 fl. — Ioan Istadie, proprietariu, (Cenade) 2 fl. Suma 4 fl. 50

Lista Nr. 42. Colectante: Vincențiu Visoia, Alba-Iulia, 2 fl. 20 cr. (și a participatu și la balu). — Rubinu Patita, adv. 1 fl. — Ioan Bogdanu, căpitanu, 1 fl. — Georgiu Fleșariu, locotenente, 1 fl. — Mărgineanu 1 fl. Emil Popu, subjude, 1 fl. — Ștefanu Cacoveanu, subjude, 1 fl. — Ioan Gerasim, jude reg. 1 fl. — Nicolai Munteanu, cancelistu, 1 fl. — Filipu adv. 1 fl. — Tilea, ingineru (Sibiu), 1 fl. — Haiosu 1 fl. — Rusanu, propriet. (Mesentea) 1 fl. — Anonymus 2 fl. — Ludovicu Luca, preot, 1 fl. — Nicolai Barbu, adv. 1 fl. — Georgiu Popoviciu, căpitanu, 1 fl. — Petru S. Cirlea, comerciant, 1 fl. — Ervin Tolnay, comerciant, 1 fl. — Ioan Cirlea 3 fl. 20 cr. — Iosif Rașu 1 fl. — Iosif Cirlea 1 fl. — Nicolai Görög 60 cr. — Alesandru Tordoșan, protopopu gr. or. 1 fl. — Carolu Levu 1 fl. — Nistoru Onciu 1 fl. (a participatu și la balu). Suma 30 fl.

Lista Nr. 43. Colectante: M. O. D. Maximilianu Codarcea, adm. protopop. Pogăceaua, 2 fl. — Teodoru Iustianu, posesoru Sân-Petru de câmpie, 1 fl. — Mihailu Ciudu, preot, Săcalulu de câmpie, 1 fl. Suma 4 fl.

Lista Nr. 46. Colectante: Simeon Cotta, parohu, Bicazu, 1 fl. — Ioan Cotta, cooperatoru, 50 cr. Nicolai Cifrea, propriet. 50 cr. — Ioan Lascu, învățătoru, 50 cr. — Alesandru Precupu, notariu, Corbu, 50 cr. — Augustinu Dobreanu, comerciant, Tulgheșu, 1 fl. — Suma 4 fl.

(Va urmă).

Convocare.

În intelesul §§-loru 13 și 14 din Statute adunarea generală ordinariă a reuniunii femeilor române greco-catolice din Blăși și convocată pre Duminecă, 21 Februaru st. n., la orele 10^{1/2} in localitățile scolei de fetițe din locu.

Preastimații membri și toți cei ce se interesează de această reuniune, sunt rugați cu totu respectulu a se prezenta in număr câtu se pôte de mare.

Blăși in 21 Ianuariu 1892.

Rosa Munteanu
presidentă.

Dr. Vasiliu Hossu
secretar.

Noutăți.

Din diecesa Gherlei. M. O. D. Ioan Sêrbu, administratoru protopopescu alu tractulu Periceiu, este numitu parohu și protopopu in Șomcuta-mare in locul M. O. D. Alexie Varna, carele a abdisu.

Concursu. La parohia gr. cat. a Berchișulu, tractulu Turdei, s'a scrisu concursu cu terminulu de 25 Febr. Emolumentele: 1. Porțiunea canonică și anume: agri 15 jug. 439°; internu 720°; fênațu 7 jug. 906°; pășunatu 20 jug. 47°; pădure 9 jug.; neproductiv 5 jug. 791°. 2. Casă parohială de lemn. 3. Venitele stolare și 85 metrete à 16 cupe de cucuruz și 85 zile de lucru.

† **Ducesa Ludovica,** mama Matestății Sale Reginei noastre, a reposatu in urma influenței la 26 a l. c. in München. Reposata a fostu fiica regelu bavarezu Maximilianu I., ea s'a născutu la 1808, in etate de 20 de ani s'a căsătoritu cu ducele Maximilianu, capulu liniei ducesei a familiei Wittelsbach. Din căsătorie a avutu 8 fi, dintre caru 7 se află in viață.

Archiducesa Maria Valeria a născutu o fetiță. Atătu mama câtu și noiu-născuta archiducesă sunt sănătoșe.

Marele duce Costantin, fratele țarulu Alesandru II, reposatu la Petersburg in etate de 65 ani.

Dăruire preagrățioșă. Maiestatea Sa Monarchulu s'a înduratu a donă din casseta privată 100 fl. comunității bisericesci gr. cat. din Crasna pentru edificarea bisericei.

Denunțire. Dl. Ioachim Nădeșanu, notariu la tribunalulu reg. din Székely-Udvarhely, este numitu subjude la judecătoria cercuială din Orăștie.

Balu in palatul primătiulu din Poșon. Primatele Vaszary a concesu unei reuniuni din Poșon, ca să-și pôte ține balulu in localitățile palatulu primătiulu. Reposatulu primate Simor n'a făcutu acestu lucru nici odată.

Mulțămire publică. Subscrisulu in numele comitetulu bisericei gr. cat. din Tiuriu exprimă prin această mulțămire acelu credincioși ai santei noastre biserice, cari au contributu la cumpărarea unui lustru pentru 18 luminări. Dintre aceștia primescă mulțămire Dsa Dl. Dr. Augustinu Frățilă, profesoru gimnasialu in România, care cu ocașunea petreceri in locul său natalu a donatu spre acestu scopu suma de 5 fl. v. a. Esprimu mulțămire și lu Mihailu Berghianu I. Cătranu, carele a donatu unu frumosu praporu cu imaginea Învieri Mântuitorulu nostru Isusu Christosu; in fine dl. Tirionu Boteiu, măestru de fieru in Blăși, care a pregătitu acelu lustru cu unu prețu forte moderatu și spre îndestulirea poporulu întregu. Tiuriu, 13 Ian. 1892. Ioan P. Păcurariu, par. gr. cat.

Balu. Reuniunea pompierilor voluntari din Blăși aranjăz Sămbăta la 30 a l. c. unu balu in sala hotelulu „Univers” din Blăși. Prețulu intrării de familie 2 fl., de persoană 1 fl. v. a.

Palatu princiaru ars. Precum se anunță din Brusela, la 23 a l. c. a eruptu focu in renumitul palatu princiaru „Arenberg” ardendu cu desevărsire aripa dreptă a palatulu, in care se află mai multe lucruri de artă forte frumoșe și forte rari. Dauna este forte mare.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Cum am pute lăfi economia rațională?

(Fine.)

Înainte de toate ar fi de lipsă, ca în aplicarea planului de învățământ prescriș pentru școlile populare dela sate în linia primă să avem în vedere trebuințele țărenilor noștri, cari au să trăească din economie. Chemarea școlii populare dela sate după concepțiu mea ar fi: să stărnescă în elevii săi simțământul religios-moral, să-i dede la ordine, lucru și cruțare, — să le desvolve înțelesul, și să-i învețe a scrie, a ceti și calcula, și în urmă să-i facă, să-și iubescă limba maternă întocmai ca și viața. Era începând din a IV-a clasă (sau despărțământ) a școlii populare să se considere apoi ca scopu economia cu ramii săi. Adecă învățatoriul să predea elevilor săi catechismul economic, însușindu-le ast-felul cunoscințele teoretice și practice, fără de cari nici unu economu nu pôte fi, nu pôte progresa, nu-și pôte asigura fericirea și traiul. Numai ast-felul va pute școlia poporală să înlocuească încâtva școlile de specialitate, și va pute să contribuie în măsură însemnată la îmbunătățirea stării țărenilor noștri.

Er pentru ca să se pôtă ajunge acestu scopu, e de lipsă, ca manualul de cetire ¹⁾ destinat pentru anii din urmă de școlă să fie ast-felul compus, câtu copilul de plugariu să pôtă cunosc și înveță din aceea, cum amu dice, jucându-se principiile fundamentale de agricultură, grădinăritu, economie de vite, pomăritu și altele.

Din o ast-felul de carte pôte să învețe fiitorul economu, cându și cum trebuie aratu pământul, cutare plântă în ce pământu produce mai bine, cum trebuie tractat gunoiul, atât de prețios în economie ș. a. Să învețe a cunosc, cumcă din regnulu animalelor d. e. cucul, buha, brósca, liliacul, ariciul, sobolul ș. a. sunt amicii economului; ér meliculu, gândacii de Maiu, țarca, șorecii ș. a. sunt inimiții lui.

Pre scurtu acestă carte de cetire să cuprindă într'unu stilu ușor tôte acelea lucruri, ce trebuie să le scie unu economu. Atăta și nimic mai mult. Pentru-că noi Români avem lipsă de economi pricepuți, activi și cruțători. N'are lipsă economulu, să scie, că Linné în care clasă pune d. e. grăul; dar cu atât mai bine trebuie să scie, cum trebuie pregătitu locul pentru grău, cându trebuie sămănat și pentru ce trebuie spălat în soluțiune de petru vinetă. Să nu învețe nimica economulu nostru dela Darwin, dar pentru aceea să scie, cum se pôtă nobilita diferitele soiuri de animale. Nu-i de lipsă, să scie, cum se chemă sobolul latinesce sau unguresce, ci e de ajuns, dac scie, că acestu animalu se numără între amicii economului, prin urmare să-lu cruțe, să nu-l urmărească și omore. N'are lipsă să scie copilul țăranulu, că unde este Parisul, Berlinul, Triestul ș. a., dar trebuie să scie, cumcă fiesce care plântă: grăul, cucuruzul, crumpenele ș. a. trag din pământu anumite materii, cu cari se nutrescu, și cari trebuie prin urmare date îndereptu pământulu prin gunoie.

Cu unu cuvintu în școlia poporală dela sate pre lângă scriere, cetire și calculare ar trebui să învețe copiii lucruri practice, de cari voru ave lipsă în viață.

În modulul acesta dacă nu mai curându, celu puțin în 15—20 de ani venitul fiesce caru moșii mici încă ar cresce celu puțin cu 20—25 %.

Dela sine se înțelege, că pentru esecutarea acestui planu ar trebui, ca în seminarie

¹⁾ În zilele acestea chiar a apărut în editura dlui N. I. Ciurcu din Brașov o asemenea carte cu titlul: »Carte de cetire pentru anii din urmă ai școlilor populare, școlile de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru.« E întocmită de zelosul învățator din Rodna-veche, Ioan P. Reteganul, cunoscutul scriitoru poporalu. Și recomandăm cu tôte căldura acestă carte, de mare folos pentru popor și cărturari.

și mai ales în preparandiile noastre să se pună și mai mare pondă pre economie, să i-se dea mai multe ore; și să se pună cel puțin în legătură cu o mică economie de modelu. Pentru ca aci apoi fiitorul preot și învățatoru să-și pôtă însuși cunoscințele practice, de cari va ave lipsă eșind în viața publică, unde i-se va încredința conducerea poporulu, pentru a căru înaintare morală și materială trebuie să lucreze neobosit.

Mai departe apoi în fiesce care comună școlia poporală trebuie să fie asemenea în legătură cu o ast-felul de moșie de modelu. Ceea ce se pôte aranja sau în porțiunea canonică a preotulu, sau dacă are învățatorulu puțină moșie, în acesta.

Dar să fiu bine înțelesu. Sub atare moșie de modelu înțelegu, ca aceea să fie ast-felul întocmită, câtu să corăspundă întru tôte relațiilor locale din acelu ținutu. Să fie câtu mai simplu instruată, și condusă în modulul celu mai raționalu.

Chemarea acestor moșii de modelu apoi ar fi, ca în lunile de primăvară și vară să introducă și deprindă pre copiii dela școlia poporală la unu metodă nouă de economisare. Aceste moșii ar' servi tot-odată și celor adulți ca unu îndemnu, ca exemplu de imitat. Pentru-că e lucru constatatu, că fată cu faptele, ce le vede, și cu rezultatul, ce-lu observă la alții, nici țăranul nostru, atât de conservativu altcum, nu rămâne totu așa de rece și nepăsătoru. Cându vede ceva nou, mai întâi clatină din capu, ér a două ora flă privesce mai de aproape și în urmă cere sfat sau ne imiteză și dînsulu. Așa stă lucrulu cu procurarea și introducerea recuisitelor mai noue economice și cu alte înviri introduse în economia rațională. Pre poporul nostru flă mișcă exemplele. Dacă vede, că preotulu, învățatorulu și alți cărturari din comuna lui își cumpără plugu de fier și alte recuisite mai noue și mai practice, face și el asemenea, îndată ce s'a convinsu, că acelea sunt bune. Cu alte cuvinte unu preot și învățatoru diligentu pôte străformă în câțiva ani comuna întrégă. Să aibă numai tragere de inimă și voință tare.

Nu suferă nici o îndoală, că dacă amu ave reuniuni agricole, acestea ar' fi chemate în prima linie, ca să premergă cu exemplulu lor. Dar și până atunci în modulul arătat mai sus amu pute face mult în folosul economilor noștri; adecă i-amu înmulți cunoscințele, i-amu largi vederile economice, și i-amu dá unu îndemnu la o economie mai proventuosă. Avem lipsă însă de timp, și înainte de toate, ca să se formeze câtu mai multe reuniuni economice. Reuniunea acesta apoi să-și țină adunările generale în diferite puncte ale cerculu său de activitate, cu care ocaziune apoi să se țină prelegeri populare, practice; să aranjeze esposițiuni și să premieze pre esponenți. Aceste reuniuni să se nisuescă a înmulți cunoscințele membrilor săi, să formeze în fiesce care comună câte unu comitetu agricolu, ca ast-felul reuniunea să atragă în cercul său și pre proprietarii mici, cari au cea mai mare lipsă de spriginu. Conducătorii acestor reuniuni, preotulu și învățatorulu, folosescă apoi fiesce care ocaziune binevenită pentru a lumina turma lor încredințată. Și înainte de toate să le premergă cu exemplulu și în purtarea, conducerea economiei lor casnice și rurale. Er din tacele incurse dela membri să se cumpere recuisite economice, mașini agricole, cari apoi să se pună la dispozițiunea membrilor ei. Și întru câtu e numai posibilu, să formeze și câte o cassă de economi și creditu sau fondu de bucate, de unde să li-se dea o sumă ore-care de bani economilor în casu de lipsă împrumutu cu 4—5 %. În acelea comune fosă, unde nu s'ar pute formă ast-felul de asociări, acolo reuniunea să-și trimită mai adese-orî pre secretarul sau altu oficialu alu său, ca să le dea învățatur practice; și în casu de lipsă să le împrumute reuniunea membrilor săi de acolo recuisite și mașinării

agricole pre lângă o mică tacsă. Dela proprietarii mici să pretindă o tacsă mai mică, căci nu are înțelesu, ca unulu, ce are 5—10 jugere pământu, să plătescă tacsă egală cu celu ce are 100—200 de jugere. Dacă d. e. proprietarul cu 100—200 jugere plătesce tacsă 6—10 fl. atunci celu cu 10 jugere să plătescă 60 cr. până 1 fl. ca tacsă de membru alu reuniunii. Suma de 60 cr. o plătesce bucuros orî și care țăranu, cu deosebire dacă scie, că făcându-se membru alu reuniunii pôte ave și alte folose și favoruri.

Ast-felul de reuniuni agricole pôtă să aranjeze totu la 5—6 ani câte o esposițiune mai mare și să desemne și premii mai mari. În chipulu acesta de-o parte premiul ar îndemna la emulațiune pre economi, ér de altă parte în ciclulu de 5 ani ar pute să-și amelioreze și perfecționeze produsele sale.

În urmă reuniunile laolaltă să-și fundeze o fœe economică bună.

**

Sërmana Dolores.

Istorie Andaluziană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

Îndată după ce s'a dusu carabinieriulu, se ivi și părintele Nolasco, căruia femeile îi spusera cu multu focu tôte întâmplarea cea tristă. Sub totu decursulu acestei povestiri el păstrase liniștea și sângele rece, cari sunt așa de lipsă atât medicilor trupesci, cât și celor sufletesci.

„Voea lui Dumneșeu,” observă părintele Nolasco la sfârșitul povestirii. „Aci eu, mâne tu. De mörte nu pôte să scape nimeni. Dar nu aceea e nefericirea, că biata veduvă a muritu, ci că a trecut din viață fără de a fi primitu sântulu sacramentu, întocmai ca și o păgână. Însă de vreme ce a trăitu onest, n'are să se témă de judecata lui Dumneșeu.”

Într'acestea se auđi vœea Mariei Dolores, carea se rentorcea dela pânărăsa cântând:

„Bună sêra!” dice ea întrându în curte și sărută mâna părintelui Nolasco. În același momintu ea își ridică ochii și vede ușa mansardei închisă.

„Dar mama unde pôte fi? A eșitu döră unde-va?” Și ea privia ore cum surprinsă la femeile adunate în curte, cari nu-i răspundeau decât cu lacrimi.

„Spuneți-mi . . . spuneți-mi, ce s'a întâmplatu?” întrăbă ea cu vœea tremurândă.

Dar nimeni nu-i răspunde. Atunci totu sângele i-se pogoră la inimă, i-se opresce rësufarea, și eră pre-aci să leșine.

„Unde-i mama, unde-i mama?” întrăbă ea din nou.

„Mamă-ta-i acolo, unde totu amu vré să fimu,” rësponse părintele Nolasco. „Noi nu putem face altceva, de câtu să ne rugăm pentru sufletul ei. Și asemenea ai să faci și tu ca o creștină bună și fată ascultătoare. Orî și ce alt-ceva s'ar împotrivi sântului exemplu alu Rescumpărătorulu nostru.”

La auđulu acestor cuvinte Dolores țipă odată năvălind spre scară.

Catalina și Pepa alergară la ea, o apucară de brațe și-i ășeră:

„Nu-i aci, dragă Dolores, nu-i aci!”

„Nu-i aci!” strigă biata orfană afară de sine. „Dar dacă nu-i aci, unde-i?”

„În biserică!”

Atunci Dolores se smânci din mâinile lor și voi să apuce spre stradă.

Catalina și Pepa o urmară.

„Dați-mi pace și nu mă opriți, vreți să-mi vedeți pre mama. Lăsați-mă!” strigă ea voind să scape din noă.

„Nu mai merge nicăiri,” îi duse poruncitorii părintele Nolasco, apropiându-se de ea. „Vrei să răscoli totu satul și să faci apoi sgomotu în biserică? Ce-ți folosește acum, de vei și merge la biserică? . . . Mângâie-te, copila mea, toți trebuie să murim. Mortea nu înspăimântă fără numai pre cei răi!”

Dolores văietându-se și suspinându cădu în brațele Pepei și a Catalinei, cari o duseră și o aședară într'unu patu.

Nu preste multu sosl și unchiașul Mateo dela câmpu cu fii săi. Mătușă Melchiora le vesti cele ce se întâmplaseră. Ei înmărmuriră. Se apropiară apoi de patul, pre care zăcea Dolores, care se văietă încă:

„Vreți să mergu la mama! Lăsați-mă, să mergu la mama! Vreți s'o vedeți, căci dacă o voru înmormintă, n'am s'o mai vedeți nici odată. N'are nimeni dreptul, să mă oprască! Voiu să mergu la mama, care e singură singurea în biserică . . . Incunjurată numai de patru lumini. Ea n'aude fără numai susuțulu vintulu, care suflă în ferești, și nimeni n'o păzesce fără numai buhele din turnulu bisericeii . . . Mamă, scumpa mea mamă unde ești, vreți să te vedeți!”

„Linștește-te, Dolores,” îi duse Lorenzo, „eu voi merge să privegheză la mamă-ta.”

„Și eu voi merge!” adause Esteban.

„Dumneș și Sânta Fecioră să vă răsplătescă,” le duse Dolores erupându din noă în plânsu. Apoi o liniște se părea că o cuprinde de odată, erumperile de desperare încetară, și ore cum recreată se puse în genunchi.

Preste unu pătrariu de oră se scolară și apăsându-și mâinile amândouă pre inimă dice:

„Și ce va fi acum de mine?”

„Tu vei fi de aci înainte copila mea,” îi duse Pepa cuprindându-o în brațe. „Noi vom fi de aci înainte totu la olaltă. Și în locul mamei tale, ce ți-ai perdat-o, vei afla în mine o locuitoră.”

Și Dolores cuprinse în brațe grumazi Pepei, versându lacrimi de mulțămintă.

(Va urmă.)

Henry Edward Manning.

La 14 a l. c. a încetat din viață unul dintre cei mai distinși bărbați ai timpulu nostru, arhiepiscopulu de Westminster și primalele bisericeii catolice din Anglia, Cardinalul H. E. Manning. Elu a fostu născutu la 15 Iuliu 1808 în Trotteridge din părinți protestanți (anglicani), și încă din tinerețe, ca orecându sântulu Paulu, a fostu unu zelatoru înflăcăratu alu legii părințesci. Din cauza acăsta s'a și dedicatu statulu preotescu. Studiile teologice și-le-a făcutu în renumita universitate din Oxford, care pre atunci numără între membrii săi mai mulți bărbați distinși. Între acești bărbați se începuse deja o mișcare, care țintia la ștergerea abuzurilor, ce domniau în biserică anglicană, și la reformarea acelei biserice. În fruntea mișcării se aflau profesorii dela universitate, între cari se distingeau prin erudițiune și pietate Newman și Edward Bouvrière Pusey, după care toți aderenții școlii acesteia s'au numitu puseyști. Puseyști, spre a reformă biserică anglicană și a împedă prin acăsta numărusele treceri la catolicismu, începură să se ocupe cu studiulu anticității creștine și a Sântilor Părinți, ca pre bazele acestor studii să restituie între anglicani credința și pietatea. Cu deosebire se ocupau de cestiunile

despre justificare și s. cuminecătura. Resultatul studiilor sale îl publică puseyști în așa numitele „tractate” (Tractats for the times), de cari din 1833—1841 au apărutu 90. În tractatele aceste cercară să arete consonanța între doctrina bisericeii, cuprinsă în scriptele sântilor Părinți, și între articlii de credință ai bisericeii anglicane, dar cu câtu pētrundeau mai adēncu în studiulu anticității creștine, cu atātū se vedeau siliți a admite mai mulți articli de credință de ai bisericeii catolice, negați de cătră protestanți. Așa ca regulă a credinței pre lângă S. Scriptură recunoseau și tradițiunea creștină; afirmau, că succesiunea apostolică a episcopatulu este necesarie spre a se bucură de asistința Spiritulu sântu, și că acăsta succesiune numai în biserică anglicană se află, prin urmare numai ministrii acestei biserice suntu îndreptățiți a propune cuvintulu dumneșesc și a administra ss. sacraminte; învetau mai departe, că fiesce care creștinu trebuie să-și supună judecata privată doctrinei magisteriulu bisericescu. Urmărind puseyști adevărulu cu consecință ajunseră acolo, cătu Newman în tractatul alu 90-lea (din 1841) cercă să probeze, că biserică anglicană e o parte a bisericeii catolice, și că cei 39 de articli, în cari se cuprinde învătura bisericeii anglicane, nu se deosebesc de învătura bisericeii catolice. Vēdēndu episcopii anglicani, unde au ajuns puseyști prin studiulu lor, au opritu continuarea tractatelor. Pusey a fostu suspendat dela oficiulu sēu de profesor, era Newman (la 1843) a renunțat de bună voe la acela, și preste 4 ani părăsind schisma anglicană a intrat în sinulu bisericeii catolice. Pusey, deși publice a apēratu pre amicul sēu Newman pentru tractatul alu 90-lea, totuși n'a avut curajulu a se desface de biserică anglicană, „ca să dea o dovadă,” precum se exprimă Newman, „că e cu puțință a fi în inimă catolicu, și înafară protestantu”.

Fiindu Newman bărbat de mare auctoritate, exemplulu lui l'au urmat mulți anglicani nobili, și chiar mai mulți membri erudiți ai clerulu anglicanu.

Manning, care după terminarea cursulu teologicu a funcționat ca arhidiaconu în Chichester, era la 1840 ajunse profesor la universitatea din Oxford, încă aparținea școlii puseyste. Elu, ca și alți membri mai erudiți ai clerulu și societății anglicane ocupându-se seriosu cu cercarea adevărulu ajunse la convingerea, că adevărulu curat și nefalsificat numai biserică catolică îl mărturiscesc; de aceea la 1851 împreună cu alți 33 preoți anglicani a intrat în sinulu bisericeii catolice.

Vedem dară, că mișcarea puseystă, începută cu scopulu de a împedă trecerile anglicanilor la catolicismu, a dus în sinulu bisericeii catolice elementele cele mai deștepte și mai erudite ale bisericeii anglicane. Conversiunile de atunci încôce se înmulțeseră pre fiesce care anu așa, cătu vedem implinindu-se profeticele cuvinte ale genialulu episcopu Bossuet în unu timp, cându catolicii din Anglia erau supuși celor mai amare persecutări. Elu duse: *O națiune altcum atātū de înțeleptă* (ca cea engleză) *nu va rămân în starea acăsta; venerațiunea, ce a păstrat-o față cu sântii Părinți, și cercetările ei continue și poftitoare de știință cu privire la anticitatea bisericescă o voru readuce la învătura celor dintăii vécuri creștine* (Bossuet, *histoire des variations des églises protestantes* liv. VII. chap. 114.)

Manning după ce a trecut la biserică catolică, s'a dedicat serviciulu Domnulu. Arhiepiscopulu de Westminster de pre atunci, renumitul cardinalu Wiseman, s'a bucurat, că pōte primi în clerulu sēu unu bărbat așa talentat și erudit, cum era Manning, l'a conferit sacrulu ordū alu preoției și l'a trimis la Roma, ca în cetatea eternă să învețe a pētrunde mai adēncu eternele adevăruri ale religiunii noastre. După trei ani de studii se rentorse Manning (la 1854) în patria sa ca doctoru în teologie. Rentorsu în patrie profesorulu universitaru de odinoră fu dispus într'unu asilu, ca să învețe pre cei neînțroduși încă nici în elementele religiunii și să pōrte

grije de miseri și de morboși. Elu totă viața și-ar fi petrecut o bucuros în deprinderea acestor fapte de caritate creștină, dacă prevedința dumneșescă nu l'ar fi chemat spre lucruri mai mari. Modestia, activitatea neobosită și cu deosebire înalta lui erudițiune făcură, ca la anul 1857 să fie numit prepositu la catedrala din Westminster, era la 1860 să fie distinsu prin numirea de prelatu domesticu pontificu și protonotariu apostolicu. Zelulu și activitatea lui binecuvintată întru apērarea și promovarea intereselor bisericeii făcură, să-și creșcă vața și mai multu. Deci nu e mirare, că murind neuitatulu cardinalu Wiseman la 1865, sântulu Scaun apostolicu l'a aflatu pre Manning cel mai demn urmașu alu lui Wiseman, era la 1877 i-a conferit și purpura de cardinalu.

Resultatele lucrării sale de 27 ani ca arhiepiscopu sunt într'adevăr uimitor. Elu înainte de tōte a continuat organizarea clerulu, începută de antecesorulu sēu, bine știind, că numai unu cleru cult și organizat pōte să corēspundă așteptărilor bisericeii și să impună și inimiciloru religiunii. A fundat parochii și școle nouă, a ridicat biserici, capele, orfanotrofi, asile pentru miseri și morboși; a înființat reuniuni de binefaceri, cu unu cuvintu s'a îngrijit de ușurarea tuturor lipselor și miseriilor, la cari erau espuși fii săi sufletesci. La 1874 a fundat o universitate catolică în London.

Cardinalulu Manning nu s'a distins numai ca episcopu de modelu, ci prin numărusele sale scrieri, pline de erudițiune și concepute într'unu stilu plăcut și ușor de înțeles, și-a asigurat unu locu de frunte nu numai în istoria literaturii bisericesci, ci și în istoria literaturii profane, de-orece opurile eșite din péna lui nu se ocupă numai de cestiuni teologice, ci tracteză aprōpe tōte cestiunile sociale și politice, ce se agitază în timpul nostru. Cu deosebire s'a distins Manning ca apologetu creștin și ca sociologu. Elu ca apologetu a fostu unul dintre cei mai zeloși apēratori ai drepturilor primațiale ale sântulu Scaun apostolicu. Despre acăsta a dat probă atātū în conciliulu Vaticanu, la care a luat parte, cătu și în monumentală sa scriere „Despre independința sântulu Scaun”. Ca sociologu a dat Manning o direcțiune nouă și sănătoasă întru resolvirea cestiunilor sociale pre baza dreptății și a moralei creștine, ceea ce i-a câștigat stima tuturor claselor societății engleze și admirațiunea lumii întregi.

Întelepciunea lui înaltă și iubirea-i de adevăr i-a câștigat o încredere nespūsă nu numai la fii săi sufletesci, dară și la acatolicii.

Stima generală, de care s'a bucurat cardinalulu Manning în viață, s'a manifestat și la înmormintarea lui, la care a fostu reprezentată chiar și familia regescă.

Catolicii englezi deplângu în Manning pre unu preot și episcopu după voia lui Dumneș, Anglia întregă pre unu cetățen distins și politicu abil, și biserică catolică pre unu dintre cei mai luminați și mai deștepti ministri a-i săi.

Diverse.

Dinții artificiali în timpurile vechi. Călătorulu francezu Baltin, rentorcându-se din călătoria sa făcută printre Arabi, a adus cu sine dinți artificiali vechi, aflați în mormintele arabe de prin secululu alu XII-lea. Ei suntu pregătiți din osu de boă. Baltin afirmă, că nici în mormintele vechi din Persia și Egiptu nu e raritate a da de dinți artificiali.

Glumă prōstă. Pre promenada din Rio de Janeiro, unde se îndatinăză a se preumblă inteligința alēsă, unu individ necunoscut a făcutu o glumă prōstă. Elu adecă a improșcatu asupra publiculu cu o pompă de apă, dară nu cu apă ci cu negrelă. Se înțelege că furia publiculu n'a fostu chiar neînsemnată, Noroculu respectivulu a fostu, că a putut să dispară în întunecū, altcum pōte, că și pre elu l'ar fi improșcatu publiculu și încă nu numai cu negrelă.

Economie.

Igiena grajdurilor. Este știută, ce influență mare exercită condițiile de locuință asupra omenilor, și cât de multă atrăne dezvoltarea pruncilor dela aerul, în care sunt siliți a petrece. Nu mai puțină influență au acești factori și asupra animalelor. Dară în privința asta stăm foarte rău. Grajdurile de prin comunele rurale și chiar și de prin orașe sunt scunde, întunecoase, prea călduroase sau prea friguroase și preste totu foarte necurate. De unu timp încoco totu aușim despre tuberculosă la vite, care apoi se străplântă și la omeni, despre durere de unghii și de gură. De unde vin aceste morburii? Dela grajduri. — Ce daune cauzăză apoi aceste morburii, nu se poto spune. În Franția dauna anuală se calculăză la 37 milioane de franci, 6ra în Elveția la 20 milioane. — Este dar neapăratu de lipsă, ca pre viitoru să se pună o grige deosebită la zidirea și curățirea grajdurilor. Să facem grajduri înalte de celu puținu 2½ metri cu ferești, pre cari să poto străbate lumina. Să le aerisim, însă atunci, cându vitele nu sunt în grajd; podelele să le ținem uscate, gunoiulu să nu-lu suferim în grajd, și să grigim, ca grajdulu să aibă scurgere; asemenea să băgăm de samă, să nu fie căldură prea mare, dar nici frig. Atunci apoi vitele voru fi sănătoșe, voru da lapte multu și voru fi bune de lucru.

Convențiunea comercială dintre Spania și Germania. Guvernulu spaniolu a denegatu prelungirea tractatulu comercialu cu Germania până în 1 Iuliu a. c. „Kölnische Zeitung” crede, că guvernulu spaniolu a făcutu pașulu acesta numai pentru ca să poto ajunge mai ușoru la înțelegere cu Franția, pentru-că rășboiulu vamalu dintre Spania și Franția, care poto să erumpă, ar strică multu industriei și comerțulu spaniolu. În urma dispozițiunilor guvernulu spaniolu celu germanu încă va recurge la represalii și va ridică taxa pentru tôte proveniențele spaniole cu 5 %.

Ordinațiune în cauza peronosporei. Ministrulu de comunicațiune a îndreptatu cătră tôte comitatele, în cari se cultivă viile, o circulară, în care le provocă, să compună unu regulamentu pentru determinarea mijlocelor de apărare în privința peronosporei viticole,

ca sosindu timpul vieritulu proprietarii să se poto apăra în contra acestui flagelului mare.

Comerțulu nostru de dobitoșe în jumătatea primă a anulu 1891. După datele oficiulu statisticu regnicolaru în jumătatea primă a anulu trecut u fostu importate la noi 85.926 dobitoșe în valore de 4.085.326 fl., 6ra esportate au fostu 631.797 dobitoșe în valore de 50.918.426 fl. Doboșele importate au provenitu în cea mai mare parte din Sărbia, 6ra cele esportate au fostu duse în Austria.

Cătu bere se produce în lume? În Franția s'a calculatu pre basa unor date oficiose, că în lumea întrăgă se produc în fiecare an 180 milioane de hectolitri de bere. În tôte lumea se află cam 50 mi de fabrici de bere, dintre cari se află în Germania singură 25.434. În monarhia noastră sunt 1.952 bererii, cari produc la anu 13 milioane de hectolitri. În România sunt numai 17 bererii, cari produc cam 140 mi de hectolitri la anu. Totu atăta bere ca în România se produce și în Italia. În Franția se produc numai 8 milioane de hectolitri. Așa se vede, că națiunile romanice beu mai bucosu vinu.

Revista comercială a săptămănei.

Temperatura scăduță și ninsorea mai desă din săptămăna din urmă a făcutu, să simțim, că încă abia am ajunsu la mijloculu iernei. Stratulu de neua, ce acopere sēmănaturile de tōmnă, s'a îngroșatu încătuva.

Tirgulu de bucate din Budapesta în săptămăna trecută a fostu mai bine cercetat decătu în săptămănele precedente. Prețulu bucatelor s'a ridicatu. Grău curat s'a vindutu mai mult decătu în săptămăna trecută, maza metrică cu fl. 9.90—10.35. Ovășu a fostu puțin și s'a vindutu maza m. cu fl. 6.20—6.55. Cucuruzu a sositu mai mult decătu în săptămănele trecute, din care causă prețulu a scăduțu, s'a vindutu maza m. cu fl. 5.60—5.65.

Tirgulu de râmători dela Steinbruch nici în săptămăna acăta n'a fostu mai bun

ca în cea trecută. S'au plătitu pentru râmători unguresci aleși grei 44—45 cr., bătrâni 43—44 cr., marfă țerănescă 41—42 cr., sərbesci 43—44 cr. la chg. curat.

Bursa de Budapesta.

Din 29 Ian. st. n. 1892.

Renta de aur u. 4%	108.15
„ „ hărtie „ 5%	102.80
Împrumutul căilor ferate ung.	119.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ost u. (1-ma emisiune).	100.25
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ost u. (2-a emisiune).	114.75
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ost u. (3-a emisiune).	—
Bonuri rurale ung.	92.75
„ „ croato-slavone	—
Despăgubire pentru dijma ung. de vinu	—
Obligățiunile desp. regalilor	97.75
Împrumutu cu premiu ung.	139.50
Losuri pentru regularea Tiseli	132.50
Renta de hărtie austriacă	103.—
„ „ argintu austriacă	94.75
„ „ auru austriacă	111.25
Losurile austr. din 1860.	141.50
Acțiunile bancel austro-ungare	1040.—
„ „ de creditu ung.	345.50
„ „ „ austr.	—
Scrișuri fonciare ale institut. de cred. și economii „Albina”	101.—
Galbeni împărătesci	5.53
Napoleon-d'or	9.35
Mărci 100 imp. germane	57.90
Londra 10 Livres șterlingi	118.—

Prețulu mărfurilor.

Piața din Blăși: Grău, hectitr. fl. 7.50 până —, — grău mestecat fl. 6.— până 6.50, sēcara fl. 5.— până 6.—, — ovășu fl. 2.75 până fl. —, cucuruz fl. 3.75 până fl. 4.—, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. —, sēmăntă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până 48 cr., carnea de vișel 40 până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbec 28 până — cr., — 12 ouă cu 20 până — cr.

Posta Redacțiunii. Ioan Avramu în H—u. Dvōstră restă cu 3 fl., pentru-că pe ¼, primu a trimis banii docentele N. Cotoșu, 6ra pre alu doilea chiar Dvōstră. Apoi fōea aș primit'o regulat. Dacă nu vē trēbuia, de ce nu aș returnat'o? Binevoit! a trimite restanța numită, și după sfârșitul acestui pătărut a returnat fōea, dacă nu o mai voit. Salutare frățescă.

Editoru și redactoru răspundătoru:

Dr. Vasiliu Hossu.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

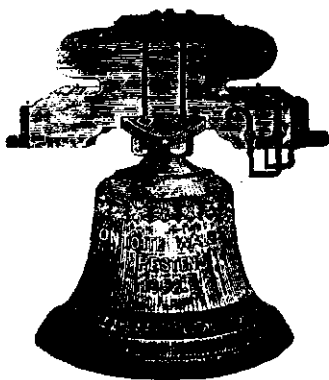
Liferant de curte
al Altei Sale
imp. și reg. Archiducele Iosif

proprietariulu primei fabrici ungare de mașine și recușite de pompieri, turnătoriu de clopote și metalu

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanorașilor domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 3—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimittu la cerere gratuitu și franco.

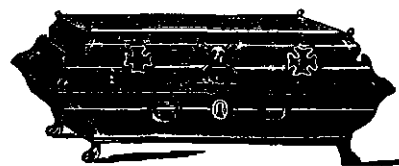
Distinsu în anul 1885 la espozițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progresu și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

în care se fabrică atătu grupuri cătu și clopote singurate: cu scaune de fier patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat delu întemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, într'altel și celu dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătore scutite de mirosu, aranjamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

Întăia întreprindere concesionată pentru aranjarea de înmormintări în Blăși.

Promptu
și
solidu.

Cu
prețuri
moderate.

Am onore a aduce la cunoștința prea stimatulu publicu, că am înființatu aici în Blăși o

Întreprindere pentru aranjarea de înmormintări

care corēspunde celor mai moderne esiginte, și că primesc aranjarea de înmormintări după ori ce recerintă și cu cele mai moderate prețuri.

Recomendă mai departe depositulu meu bine asortat de cununi, frunze, cosciuguri și decorațiuni de doliu, după cele mai noue fașone și cu prețurile cele mai variate.

Pentru ușurința partidelor primesc și aranjarea completă a înmormintărilor, asigurându pre preatimatulu publicu de servit promptu și consciinșu.

(2) 2—3

Cu onore:

I. L. Filipu,
strada lungă, a patra casă dela „Hotel Univers”.